

T — общото количество време, употребено за изработването на продукцията

q — общото количество произведена продукция.

Изборът на единицата мярка работно време, която се взема при изчисляването на производителността на труда, се обуславя от задачите, които се поставят. Всяка единица работно време — човекочас, човекоден, човекомесец, има свое специфично икономическо съдържание, което води и до различно съдържание на изчислената производителност на труда.

Обикновено в практиката е прието както при отчитането на производителността на труда за отделното предприятие, така и за отделните промишлени отрасли и за цялата промишленост да се използва човекомесецът (човекотримесечието, човекогодина), т. е. да се отчита постигнатата производителност на труда на един работник за месец, тримесечие или година. По-малките единици време — отработеният човекоден и човекочас за сега намират известно приложение само при отчитането на производителността на труда в промишлените предприятия. А производителността на труда, изчислена на базата на отработения човекочас, отразява сравнително най-пълно времето за чиста работа, поради това че при изчисляването ѝ се вземат само отработените човекочасове и може да служи като показател за интензивността на труда.

Отработеният човекоден, като единица работно време за изчисляване на производителността на труда, включва в себе си както времето, вложено от работника през течение на работния ден, така и загубите на работно време през деня поради вътрешносменни престои, несвоевременно явяване на работа или напускане на работа преди края на работното време, частични отпуски и др. От това следва, че постигнатата производителност на труда за един човекоден е резултат от два фактора: от часовата производителност на труда и от използването на работния ден в часове.

Отработеният човекомесец изразява вложеното време в човекодни от един работник в рамките на месеца. Върху броя на отработените човекодни оказват влияние загубите на работно време в дни поради целодневни престои, неявяване по болест, самоотлъчки, с разрешение на администрацията и др. Постигнатата производителност на труда за човекомесец е обусловена от дневната производителност и от броя на отработените човекодни.

От изложеното се вижда, че колкото по-малък период от време обхваща единицата работно време, толкова повече се приближава изчислената производителност на труда до чистата работа. Обратна изчислената производителност на труда за по-големи периоди от време (месец, тримесечие, година) дава обобщена характеристика за крайния резултат от работата на работника за съответния период. Това трябва да се има предвид при избора на единицата време за отчитане на производителността на труда за отделен работник, производствено звено или цяло предприятие. Тясната връзка, която съществува между отработения човекочас, човекоден, човекомесец обуславя и тясна връзка между часовата, дневната и месечната производителност на труда и позволява да се разкрият в най-общи линии основните причини за настъпилите изменения в производителността на труда. Например, като се съпостави динамиката на дневната и часовата производителност на труда, разкрива се влиянието, което оказва върху производителността на труда загубата на работно